

DAGENS DEBATT

Tel. 0480/592 11, 592 12 Fax 0480/864 06

"Efter år av påtryckningar från olika håll har regeringen givit upp motståndet mot telekonkurrens i princip. Man avskaffar rättsligt televerkets monopolgränser. Men samtidigt är man på väg att införa skyddsbarriärer på marknaden som motverkar mångfald."

Mångfald på telemarknaden!

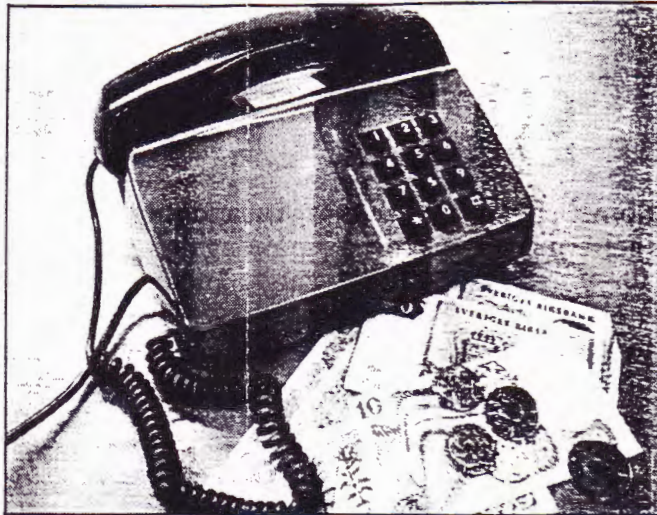
■ I allt fler länder finns många olika företag som erbjuder teletjänster. Konsumenterna kan välja när det gäller telefoni, fax, data.

Tomas Ohlin är forskare vid Institut IMIT, Handelshögskolan i Stockholm

Här i Sverige är läget osäkert. Efter år av påtryckningar från olika håll har regeringen givit upp motståndet mot telekonkurrens i princip. Man avskaffar rättsligt televerkets monopolgränser. Men samtidigt är man på väg att införa skyddsbarriärer på marknaden som motverkar mångfald.

Två åtgärder är nu närmast aktuella. De rör balansen mellan televerkets tjänster och vårt med allmänna medel betalda telenät. Dels har kommunikationsminister Georg Andersson aviserat att han kommer att föreslå bolagisering av televerket. Dels införs samtidigt permanenta skyddsavgifter som gör det svårare för konkurrenter att få tillgång till vårt allmänna telenät.

■ Om det första förslaget kan man säga att bolagisering, med avsikt att senare privatisera, förvisso är bra. Men i förbifarten tycks man glömma syftet – att främja mångfald. Förslaget från regeringen uppges vara att inte bara bolagisera televerkets tjänster utan att i det nya bolaget lägga med hela telenätet, tvärtom vad man gör beträffande SJ. Då tillför man de facto televerket över 100 mil-

Telepolitiken får inte motverka konkurrens

jarder kronor. Det ska till mycket starka konkurrensfrämjande åtgärder för att kompensera för en sådan fördel.

Sådana åtgärder lyser helt med sin frånvaro i det andra förslaget. Här införs man i stället tröskelavgifter för konkurrenter. För att få koppla in sig på vårt allmänna telenät ska man betala en tull, en hög minutavgift. Till att börja med rör förslaget mobiltelefoni. Det kan bli allvarligt för till exempel Comvik.

■ Frågan om tröskelavgifter är emellertid inte enkel. Sverige har internationellt sett förhållandevis låga teletaxor, särskilt för telefoni. Televerket har, visserligen på en skyddad marknad, utvecklat bra och säkra grundtjänster. Vi är televerket tack skyldiga för detta. När vi nu kopplar

samman telenäten i Norden och i Europa så kommer existerande taxeskillnader i fokus. Det är svårt att bestämma dessa exakt. Det finns inga allmänt accepterade regler för hur man ska skriva av nät- och tjänsteinvesteringar. Olika länder gör olika.

Vissa tillfälliga anpassningsåtgärder måste vi antagligen vara öppna för, på teleområdet liksom på så många andra områden. Det är inte problemfritt att närma sig EG.

■ Men telepolitiken får inte motverka konkurrens. Låga avgifter i vårt land kan verka inbjudande både för nationella och internationella parter. Det är bra. Låt oss i detta sammanhang sträva efter en marknadssituation där ingen producent dominerar. Då kan marknaden utvecklas och

konsumenten verkligen välja. Till detta brukar televerket svara att om vi är alltför generösa så kommer de stora internationella telebolagen strax att köpa in sig och på sikt ta över helt. Vill vi verkligen hamna i ett sådant beroende?

Svaret är nej. Vårt eget telekunnande ska förvisso finnas med i besluten kring vår teletrafik. Vi står därför inför ett känsligt balansnummer. Men innan vi har nått konsensus i det bör vi öppna, inte stänga, dörrarna till vår telemarknad. Ingrepp måste vara undantag och temporära.

Det är nu värdefullt att pröva olika former av samarbete. En sådan är det delade ansvar som Esselte, IBM och televerket har kommit överens om, i företaget TeleGuide. Här ska mångahanda tjänster via hemterminaler ställas till hushållens förfogande i vårt land, med början nu till sommaren. Förutom de spännande möjligheter som TeleGuides tjänster ger för många människor är företagskonstruktionen intressant. Olika typer av kunnande går samman, både med nationell och internationell anknytning.

■ Det är kring tillämpningen av den typen som det är värdefullt att analysera vår kommande telemarknad. Den måste vara öppen och inte försedd med barriärer. Följ också TeleGuides exempel och bygg på samarbetsmodellen, där olika parter står för nät och tjänster på teleområdet!